

Handläggare
Annelie Johansson
Telefon: 08508235181521

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2021-01-28

Språkkunskaper

Svar på skrivelse från (SD)

Förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen från Sverigedemokraterna.

Sammanfattning

I en skrivelse från Henrik Åkerlund (SD) framförs två frågeställningar, vilka åtgärder görs för att förbättra språkkunskaperna samt hur säkerställs språkkunskaperna för att arbeta patientsäkert inom äldreomsorgen. Förvaltningen redovisar och besvarar frågorna i skrivelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har brett inom avdelningen för äldreomsorg. Ärendet behandlas i lokal samverkansgrupp den 12 januari 2021 och i pensionärsrådet den 20 januari 2021.

Ärendet

I skrivelsen framför Henrik Åkerlund (SD) följande frågeställningar som de önskar svar på;

Vilka konkreta åtgärder görs för att förbättra språkkunskaperna bland berörd personal?

Hur säkerställs det att berörd personal har adekvata kunskaper i svenska språket för att kunna arbeta patientsäkert inom äldreomsorgen?

Språklag

All offentlig verksamhet i Sverige är skyldig att följa språklagens krav på att språket ska vara ”enkelt, tydligt och begripligt”. Språklagen säger också att ”Alla ska ha rätt till språk: att utveckla och tillägna sig svenska språket ...”. Allt som allt ställs ännu högre krav på språk- och skrivfärdigheter, samtidigt som mer och mer av ansvaret för språkutvecklingen kommer att ligga hos arbetsgivaren.

Språkkompetens

Språkkompetens hos äldreomsorgens medarbetare är viktig för förståelsen och kvaliteten i omsorgen. Förmågan att tala och skriva på svenska har betydelse för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett tryggt och säkert sätt. Språket är grunden i arbetet och påverkar både direkt och indirekt kvaliteten, säkerheten, arbetsmiljön, delaktigheten, gemenskapen och möjligheten till rekrytering samt att det ses positivt att medarbetare inom äldreomsorgen är flerspråkiga. Samtidigt är det viktigt att medarbetare inom äldreomsorgen kan göra sig förstådda hos den äldre.

Språkutbildningar

I Stockholms stad erbjuds sedan några år tillbaka olika former av utbildningssatsningar inom svenska språket. Det finns möjligheter till SFI utbildning på de högre nivåerna, C- och D-nivå samt SVA (Svenska som andra språk) på nivå 1-3. Det finns även en utbildning i Språk och vård som riktar sig till omvårdnadspersonal i äldreomsorgen som inte har svenska som modersmål och har behov av undervisning i svenska samt undervisning i vård- och omsorgsämnena.

Målet är att utveckla svenska språket och läsa in kurser från omvårdnadsprogrammet. Det finns även en kompetenssatsning i Svenska yrkesspråket för medarbetare i behov av kompetensutveckling i det svenska yrkesspråket och digitala färdigheter. Staden tillhandahåller även Språkombudutbildningar. Språkombud är en medarbetare som har ett särskilt uppdrag kring språkutveckling, tillsammans med chefen, på arbetsplatsen. Det blir ett arbetsplatslärande där lärande och kunskapsutveckling sker på arbetsplatsen vilket bidrar till både verksamhetsutveckling och lärande hos individen.

Stockholm stad erbjuder även undersköterskeutbildning, den finns i fem steg. För att utbilda sig till undersköterska krävs kunskaper i Svenska motsvarande årskurs 9 eller motsvarande kunskaper bevisade genom språktest.

Språkombud

Att utbilda språkombud är ett effektivt sätt att bygga språkutvecklande och attraktiva arbetsplatser så att man kan ta vara på rätt kompetens snabbare. Det är viktigt att främja språkutveckling, språkombud har i uppdrag att stödja sina kollegor i språkutvecklingen på arbetsplatsen för att underlätta och förbättra kommunikationen. Ombuden har olika verktyg för att säkerställa att informationen uppfattas av alla medarbetare.

Språkombuden är inte bara till för de personer som har svenska som andraspråk utan dem är till för alla som behöver stöd i formuleringar i svenska tal och text. Språkombuden ansvarar tillsammans med sin chef att ta fram en handlingsplan för det språkutvecklande arbetet.

Språkutveckling

Utan språkstöd finns det en stor risk att verksamheten anpassar sig till språkkunskaper som är otillräckliga istället för att arbeta språkutvecklande. Utbildningar i Svenska är basen för att lära sig ett nytt språk, men det räcker inte. När den som studerar eller har studerat svenska kommer till en arbetsplats fortsätter inte språkutvecklingen automatiskt. Därför finns det stora vinster med att arbeta språkutvecklande, det vill säga att på ett målmedvetet och långsiktigt sätt knyta ihop arbete och språk. I arbetet uppstår hela tiden situationer där språket kan tränas och utvecklas om det görs på ett medvetet sätt.

Fördelar med att arbeta språkutvecklande

Det blir lättare att rekrytera medarbetare med svenska som andraspråk, även de som inte redan behärskar svenskan fullt ut. Språkutveckling bidrar till att arbetsmiljön förbättras, klimatet blir öppnare och tryggheten ökar för alla. Kvaliteten i arbetet stärks, säkerheten höjs, och risken för missförstånd och misstag som beror på brister i språket minskar. Medarbetarnas kompetens, självförtroende och yrkesroll stärks. En stabil arbetsgrupp ger trygghet, och det får effekter ända ner till omsorgstagaren.

Synpunkter och förslag

I Hägersten-Älvsjö genomförs språkkompetenssatsningar genom att medarbetare erbjuds att utbilda sig via Stockholms stad olika riktade satsningar kring språk. Förvaltningen arbetar även med utbildning av språkombud på enheterna.

Hägersten-Älvsjö säkerställer språkkunskaperna genom att vid rekrytering genomföra språktest, både skriftligt som muntligt, för att bedöma sökandes kunskaper i svenska språket. När det är möjligt, rekrytera undersköterskor. Uppföljning vid medarbetarsamtalet av medarbetarens språk- och skrivkunskaper vilket blir underlag till individuell kompetensutvecklingsplan. Ett viktigt arbete är arbetsplatslärande genom de utbildade språkombuden som i det dagliga verkar för språkutvecklingen och en del av sitt uppdrag är att de ska bland annat stötta kollegor språkligt i vardagsarbetet till exempel vid dokumentation, telefonsamtal med mera. Genom att aktivt arbeta med att utveckla språkkunskaperna, erbjuda

undersköterskeutbildning och anställa undersköterskor så säkerställer förvaltningen även patientsäkerheten.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Gunilla Davidsson
stadsdelsdirektör

Marja Kammouna
avdelningschef

Bilagor

Språkkunskaper - skrivelse från (SD)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, stadsdelsdirektör	2021-01-11
Marja Kammouna, avdelningschef	2021-01-11